

UZUN SÜRE PASAPORT VERİLMİYEN MÜHENDİS HARUN KARADENİZİN LONDRADA KOLU KESİLDİ

Uzun bir süre pasaport verilmeyen Yüksek Mühendis Harun Karadenizin, «Kanser» teşhisi konulan sağ kolu, tedavi için gittiği Londrada kesilmiştir. - -

Eşinin verdiği bilgiye göre, Harun Karadenizin 1973 yılının son günlerinde Londradaki hastanede çekilen kol röntgeninde «dirsek kemiklerinin yenmiş» olduğu saptanmıştır.

Karadenizi hastanede muayene eden doktorlar, acil olarak kolun kesilmesi gerektiğini bildirmişler, 6 ay evvel neden gelmediğini sormuşlardır.

Yapılan ameliyat sonucu Yüksek Mühendis Harun Karadenizin sağ kolu 3 Ocak tarihinde kesilmiştir.

geçen ay

Hatırlanacağı üzere, Harun Karadenizin Türkiyede yapılan muayenesinde, koluna «Kanser» teşhisi konulmuş, yurt dışında tedavisinin mümkün olduğu da kaydedilmişti.

Ancak Karadeniz, Sıkıyönetim Mahkemesinde yargıldığından, kendisine uzun bir süre pasaport verilmemiştir. Yüksek Mühendis Harun Karadeniz, uzun uğraşlar sonucu pasaport alabilmiş ve böylelikle tedavi olmak üzere Londraya gitmişti.

(12 Ocak, Cumhuriyet)

• **ELBİSTAN TERMİK SANTRALI 460 MİLYON DOLARA İHALE EDİLECEK**

Elbistanda kurulması kararlaştırılan Türkiyenin en büyük termik santralının dış finansmanı konusunda Pariste yapılan proje görüşmeleri sonuçlanmıştır. Maliye Bakanlığı Hazine Genel Müdürlüğü ve Milletlerarası İktisadî İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreteri Ahmet Tufan Gül'ün başkanlığında yapılan toplantıya Türk heyetinden başka, Dünya Bankası, ABD, Federal Almanya, Fransa, Japonya ve Kanada temsilcileri katılmışlardır.

Ankara'ya gelen haberlere göre toplantıda, Elbistan termik santralının 460 milyon dolara yaklaşan dış finansmanının nasıl karşılanacağı hususu üzerinde durulmuştur. Dünya Bankası temsilcisi, en az yüz milyon dolarla, Avrupa Yatırım Bankası temsilcisi de en az 60 milyon dolarla santralın şimdiye kadar ihaleye çıkarılmış olan bölümlerinin dış finansmanına katılacaklarını bildirmişlerdir. Öteki ülkelerin temsilcileri de vermekte buldukları konsorsiyum kredilerine ek olarak sağlayacakları kredilerle projenin finansmanına katkıda bulunacaklarını belirtmişlerdir. Yapılan anlaşma gereğince bu ülkeler, projeye ne ölçüde katılacaklarını, çeşitli bölümlerle ilgili ihalelerin kesinleşmesinden önce açıklayacaklardır. ABD ise, İhracat-İthalât Bankası aracılığıyla Elbistan projesine katkıda bulunacaktır.

TEK yöneticilerinden alınan bilgiye göre, Elbistanda yapılacak termik santral 1200 MW gücünde olacaktır. Santralda dünyanın en düşük kaliteli linyiti değerlendirilerek Türkiyenin bugünkü üretiminin yüzde 60'ına denk olan 7 ilâ 8 milyar kWh'lık enerji sağlanacaktır. 300 biner kW'lık 4 üniteden meydana gelecek santralın on milyar liraya malolacağı hesaplanmıştır. Santralın ilk ünitesi 1978 yılında hizmete girecek onu altışar ay arayla diğer üniteler izleyecektir.

(14 Ocak, Yeni Ortam)

YABANCI PETROL ŞİRKETLERİ EK KÂRLARINI ÖZEL FONDA VERMEMEK İÇİN DANIŞTAYA BAŞVURACAKLAR

Türkiyede petrol üreten yabancı şirketlerin, Talu hükümetince alınan yerli ham petrol fiyatı ile ham petrolün uluslararası fiyatı arasındaki farkın petrol arama girişimleri için Merkez Bankasında açılacak bir fonda toplanması

geçen ay

kararını, yasalara aykırı olduğu gerekçesiyle iptal ettirmek için Danıştaya başvuracakları öğrenilmiştir.

Talu hükümetinin henüz Resmî Gazetede yayımlanmamış karar 1567 sayılı Türk Parasını Koruma Kanununa dayandırılmıştı. Petrol Kanunu böyle bir imkânı getirmediği gibi petrol işlerine, 1567 sayılı yasanın uygulanması halinde petrol kanunu hükümlerinin saklı "tutulacağını" belirtmektedir. Bu yüzden Türkiyede çalışan yabancı petrol şirketleri kararın yürürlüğe konması halinde Danıştaya başvuracaklarını ilgili bakanlıklara duyurmuşlardır.

Geçen yılın son günlerinde petrol üreten ülkeler, ham petrol fiyatlarını varil başına 11,70 dolara çıkarınca yürürlükteki petrol yasasına göre yerli ham petrolün fiyatlarını da yükseltmek zorunluğu doğmuştur. Yürürlükteki 1702 sayılı «Petrol reform» yasası ile değiştirilen 6326 sayılı petrol kanununa göre hükümetin ham petrol fiyatlarına müdahale etmesi halinde petrol fiyatını petrolün dış piyasa fiyatına eşit tutma mecburiyeti bulunmaktadır.

Petrol üreten ülkelerin ham petrolü Basra Körfezindeki afişe fiyatını 11,70 dolara çıkarmasından sonra piyasa fiyatının bu düzeye erişemeyeceği anlaşılmıştır. Basra Körfezinde ham petrolün piyasa fiyatının 9 doların biraz üzerinde oluşacağı belli olmuştur. Türkiyede yerli ham petrolün şimdiki fiyatı 53 dolara tekabül etmektedir.

Yürürlükteki yasalara göre hükümetin yerli ham petrol fiyatını da 9 dolar civarında saptaması gerekmektedir. Bu durumda Türkiyede petrol çıkaran yabancı petrol şirketleri de petrollerini 9 doların üstünde satacaklardır. Ayrıca petrol reform yasası ile değiştirilen 6326 sayılı petrol kanununa göre bu yolda elde ettikleri kârları yurt dışına transfer edebileceklerdir.

Hükümet bu durumu önlemek amacıyla 1567 sayılı Türk Parasını Koruma Kanununa dayanılarak bir petrol arama fonu kurmuştur. Karar henüz açıklanmadığı için ayrıntıları bilinmemektedir. Fakat bu şekilde aradaki varil başına 4 dolara yaklaşan farkın Merkez Bankasında toplanarak yerli ve yabancı şirketlerce Türkiyede petrol aramalarında kullanılması öngörülmüştür.

Hükümet kararını resmen açıklamamakla birlikte ilgililer alman kararın yasal dayanaklarından kuşku duymaktadırlar. Çünkü 1702 sayılı petrol reform yasası ile değiştirilen 6326 sayılı petrol kanunu, petrol işlerinde de 1567 sayılı Türk parasını koruma yasasının uygulanabilineceği hükmünü taşımaktadır.

Ancak yasanın 118. maddesine göre petrol kanununun «hükümleri saklı» tutulmaktadır. Her iki yasa da 1567 sayılı yasadaki sonradan çıkarıldığı için bu hüküm petrol şirketlerine 9 dolardan ham petrol satma hakkını ve böylece elde edecekleri kârı yurt dışına transfer etme olanağını verdiği şeklinde yorumlanmaktadır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkilileri bu nedenlerle petrol yasasının yabancı şirketlere aşırı kazanç elde etmelerine olanak sağlayan hükümlerinin değiştirilmesinin zorunlu olduğunu ifade etmişlerdir.

(16 Ocak, Cumhuriyet)

geçen ay

● HAM MADDE VE ENERJİ DARLIĞINDAN TASFİYE VAR

Ham madde yokluğu ve elektrik kısıntısı nedeniyle bazı işyerleri işçi çıkarmaya başlamıştır.

İstanbulda bazı lâstik, kauçuk ve plâstik fabrikası sahipleri, üretimi durdurarak işçilerinin işlerine son vermeye başlamıştır. Bu işyeri sahipleri Bölge Çalışma Müdürlüğüne başvurarak, durumu bildirmişler ve «İşlerimizi daraltma ve işçilerimizi azaltma mecburiyetindeyiz. İş Kanununun 24. maddesi gereğince toplu işçi çıkarmak durumundayız» demişlerdir.

(17 Ocak, Milliyet)

● TABİP ODASI YÜZBAŞI DENLİ HAKKINDA SORUŞTURMA AÇTI

Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu, askerî tutukevindeki sanıklara karşı kötü davrandığı gerekçesiyle hakkında ihbar yapılan Askerî Doktor Yüzbaşı Metin Denli için soruşturma açmış ve savunmasının alınmasına karar vermiştir. Tabip Odası Sekreteri Dr. Turhan Temuçin yapılan işlem hakkında tutuklu yakınlarına da bilgi vermiştir.

Ankara Tabip Odası Yönetim Kurulu önceki gün toplanarak Askerî Doktor Metin Denlinin Ankaranın Mamak Askerî Tutukevinde bulunanları dövdüğü, hastaları muayene etmediği, ülserlilere aspirin vererek durumlarının giderek kötüleşmesine yol açtığı, idam istemiyle yargılananlara «Nasıl olsa idam edileceksiniz» diyerek gerekli ilgiyi göstermediği yolunda ve 45 imzayı taşıyan dilekçeyi inceleyerek, askerî doktor hakkında soruşturma açılmasını karara bağlamıştır. Toplantıda ayrıca askerî doktorun Tabip Odasına kayıtlı olmadığı da görülmüştür. Askerî Doktor Denlinin hemen kaydını yaptırması için yazı da yazılmıştır. Tabip Odası Genel Sekreteri Turhan Temuçin Yeni Ortam muhabirine «Bir doktorun Tabip Odasına kaydım yaptırmaması meslekî yasa ve yönetmelikler açısından suçtur. Derhal kaydım yaptırması gerek, tedir» demiştir.

Tabip Odası Yönetim Kurulu ayrıca, Askerî Doktor Metin Denlinin hakkındaki iddialar nedeniyle bir hafta içinde savunmasını yapmasını da istemiştir.

Tabip Odası Yönetim Kurulunun Askerî Doktor Metin Denli hakkındaki işlemleriyle ilgili olarak, Oda Genel Sekreteri Dr. Turhan Temuçin bir yazıyla dilekçede imzaları bulunan 45 kişiye de cevap göndermiştir. Dilekçeye verilen cevapta «öne sürülen iddiaların meslekî açıdan yüz kızartıcı nitelikte» olduğu belirtilerek, «bir hastanın sosyal, ekonomik ve siyasal görüşü ne olursa olsun doktorun ona sağlık hizmeti sunmaya mecbur olduğu» da anlatılmıştır. Turhan Temuçin, dilekçede imzalan bulunanlara yazdığı cevabi mektupta ayrıca «Askerî Doktor Metin Denli için soruşturma açıldığını, soruşturma sonucundan da kendilerinin haberdar edileceğini» bildirmiştir.

(16 Aralık, Yeni Ortam)

● DOKTOR DENLİ ONUR KURULUNA VERİLDİ

Ankara Askerî Cezaevindeki tutuklulara kötü muamele yaptığı iddiası ile 40 dan fazla tutuklu yakını tarafından Tabipler Odasına şikâyet edilen Doktor Yüzbaşı Metin Denlinin dosyası Ankara Tabipler Odası Yönetim Kurulunca Oda Onur Kuruluna verilmiştir.

Bilindiği üzere bundan bir süre önce 40 dan fazla tutuklu yakın hazırladıkları ortak bir metinle Tabipler Odası başta olmak üzere çeşitli kuruluşlara başvurmuşlardı. Tutuklu yakınları başvurularında Doktor Yüzbaşı Metin Denlinin tutuklulara kötü davrandığını, gerekli tıbbi bakımlarını yapmadığını, tutuklulara karşı doktorluğun gerektirdiği davranışların dışında bulunduğunu ileri sürmüşler, cezalandırılmasını istemişlerdi.

Ankara Tabipler Odası tarafından olay dikkatle ele alınmış ve yapılan ilk soruşturma sonunda Doktor Metin Denlinin Tabipler Odasına kayıtlı bulunmadığı anlaşılmıştı. Bunun üzerine Yönetim Kurulu Metin Denlinin durumunu açıklığa kavuşturmak için kendisine bir yazı göndererek Denliyi kanuni süresi içinde Odaya kayıt olmaya ve hakkındaki iddialar konusunda savunma yapmaya çağırılmıştı.

Ancak aradan uzunca bir süre geçmiş ve Yönetim Kurulu tarafından gönderilen çağrının süresi dolmuş olduğu halde Doktor Yüzbaşı Metin Denliden hiçbir ses çıkmamıştır. Bunun üzerine Ankara Tabipler Odası Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan dosya Onur Kuruluna verilmiş, bu kurul yaptığı toplantıda Doktor Yüzbaşı Metin Denlinin bir kez daha uyarılmasına ve bu son çağrısına da uymazsa hakkında kanunun emrettiği cezaların verilmesine karar vermiştir.

Ankara Tabipler Odasından aldığımız bilgiye göre Doktor Yüzbaşı Metin Denli, Odanın çağrılarına uymazsa kendisine şu cezalar verilecektir: Yazılı İhtar, Para Cezası, Meslekten Geçici Men, Cezayı Veren Oda Mıntokası içinde Meslekten Sürekli Men.

Oda Onur Kurulu bu cezaları isterse sıra ile uygulayabileceği gibi suçun ağırlığına göre en ağır cezaya da hükmedebilmektedir.

(14 Ocak, Halkçı)

• ŞİLİ MİMARLAR ÖRGÜTÜNÜ MİMARLAR ODASI PROTESTO ETTİ

Geçtiğimiz aylarda Uluslararası Mimarlar Birliğine bağlı 70 ülkenin mimarlık örgütlerine bir açıklama gönderen Şili Mimarlar örgütü yöneticileri, ülkelerindeki faşist cunta yönetimini savunuyor, halkın oyu ile göreve gelen Ailende yönetimini yererek, Silide bugün sürdürülen insanlık dışı rejimi haklı göstermeğe çalışıyordu.

geçen ay

Şili Mimarlar örgütünün açıklamasında, Ailende yönetimi zamanında ithalata konulan kısıtlamalar sonucu mimarların çizim malzemesi, mesleki yayın bulamadığı, aile yaşantılarının tehlikeye girdiği gibi 'sudan' şikayetler de yer alıyordu.

Açıklamayı inceleyen Mimarlar Odası Yönetim Kurulu, Şili Mimarlar örgütü yöneticilerinin, dünya mimarları arasındaki dayanışmanın temelini teşkil eden demokrasi ve özgürlük ilkelerine aykırı olarak giriştikleri bu tutumun protesto edilmesine karar vermiştir. Mimarlar Odasının bu konuda Uluslararası Mimarlar Birliği, UIA ya ilettiği görüşte özetle şöyle denilmektedir:

«Şili Mimarlar örgütü, 22 ekim 1973 tarihli bir açıklamayı Odamıza ve sanınz diğer ülkelerin mimarlık örgütlerine göndererek Silideki insanlık dışı rejimi haklı gösterme çabası içine girmiştir.

«Dünya kamuoyunu yanıltıcı nitelikteki bu doküman, UIA'nın kuruluş amaçları, niteliği ve tüzüğü ile de bağdaşmamaktadır.

«UIA tüzüğünün giriş kısmında totaliter-faşist rejimlerin insanlığa getirdiği felâketler kınanırken ve dünya mimarlarının insanlığa daha iyi bir çevre yaratma uğraşısında birleşmeleri gereği belirtilirken; Şili Mimarlar örgütünün yöneticileri yolladıkları bildiri ile, kitapları sokaklara yığarak yakan, fakir halkın konutlarını topa tutarak yıkan, aydınları kitle halinde toplama kamplarına süren bir rejimi savunmaya çalışmaktadırlar.

«UIA Türkiye kesimi olarak, Şili Mimarlar örgütünün başkanının imzaladığı bu bildiriye, Şili halkının görüşünü yansıtmadığı inancıyla protesto ederken, UIA'nın oluşmasında en önemli etken olduğuna inandığımız 'demokratik ilkeleri' çiğneyen bir rejimi savunabilen yöneticilerin elindeki Şili kesiminin UIA içindeki durumunun, Şubat ayında toplanacak UIA Konseyinde ele alınmasını dileriz».

(2 Ocak, Mimarlar Odası Haberler)

RUSSEL MAHKEMESİ ŞİLİ VE BREZİLYAYI YARGILAYACAK

İnsan haklarını çiğneyen hükümetleri yargılamakla ün yapan «Bertrand Russell» mahkemesi de Şili ve Brezilyayı, aynı «suçtan» ötürü yargılayacağını açıklamış ve bu hükümetlere gönderdiği «celplerle» kendilerini mahkeme önünde savunmaya davet etmiştir. Bu konuda Pariste bir açıklamada bulunan «Russel Mahkemesi» sözcüsü, Şili ve Brezilyadan sonra Bolivya ve Uruguayın da mahkemeye sevkedileceklerini ifade etmiştir. Mahkeme ilk celsesini Brezilyadaki hükümet darbesinin yıldönümü olan 31 martta yapacak ve o tarihte Brezilyayı yargılamaya başlayacaktır. Öte yandan mahkeme kurulu aldığı son bir kararla, üye sayısını arttırmaya karar vermiştir. Bu amaçla halen 15 olan üye sayısı 25 e çıkarılacaktır. Yeni mahkeme üyeleri arasında Amerikalı ünlü filozof Herbert Marcuse de bulunmaktadır.

(17 Ocak, Yeni Ortam)

geçen ay

• TEKNİK KURULUŞLAR «KIZILAY ÇUKURUNUN DOLDURULMASI» NOKTASINDA BİRLEŞTİ

Fen İşleri Müdürlüğünde dün yapılan ve 7 resmi kuruluş temsilcisinin katıldığı toplantı sonunda Kızılay çukurunun doldurulması için Belediye Başkanı Vedat Dalokayın yetkili sayılmasına karar verilmiştir.

Çeşitli kuruluş temsilcilerinin katıldığı ve Belediye Başkanı Vedat Dalokayın da hazır bulunduğu dünkü son toplantıda Kızılay alt geçiti konusunda görüşlerini bildiren ilgili teknik kuruluşların raporları okunmuştur. Aralarında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, İnşaat, Mimar ve Elektrik Mühendisleri Odaları ile birlikte SBF, ODTÜ ve Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi yetkililerinin görüşleri de bulunan raporlarda Kızılay alt geçit projesinden vazgeçilmesi ve açılan çukurun bir an önce doldurulması tavsiye edilmiştir.

Resmi kuruluş temsilcileri tarafından dün okunarak incelenen raporlardan sonra gereğinin yapılması için Belediye Başkanı Vedat Dalokay yetkili sayılmıştır.

Dünkü toplantıda bir konuşma yapan Vedat Dalokay son karar vermek üzere konuyu Belediye Meclisine götüreceğini söylemiş, burada alınacak kararı takiben Kızılay çukurunun doldurulması faaliyetine geçileceğini belirtmiştir.

(19 Ocak, Hürriyet)

• GÜNEYDOĞU ANADOLUDA HALKA YAPILAN BASKI GİTTİKÇE ARTTIRILYOR

CHP Mardin Milletvekili Nurettin Yılmaz, gündem dışı bir konuşma ve soru önergesiyle «Güneydoğu Anadolu»daki konuyu Meclise getirmiş ve «Buradaki yurttaşlarımıza yapılan baskı her geçen gün arttırılmakta ve sınır köylerinde halk gece sokağa çıkartılmamaktadır» demiş ve Güneydoğu Anadolu'daki terörün devam ettiğini belirtmiştir.

Nurettin Yılmazın Yeni Ortam muhabirine verdiği bilgiye göre, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yasalar ve Anayasa hiçe sayılarak keyfi uygulamalar yürütülmektedir. Kolluk kuvvetleri dağda, kentte, kasabada ya da köyde nerede olursa olsun herkesi aramakta, yolundan alıkoymakta, bekletmektedir.

Sınır köylerinde halk geceleri dışarıya bile çıkamamakta, evlerde ışığın yakılması yasaklanmaktadır.

Ayrıca halka baskı yapılmaktadır. Halk dayak atılacağı ve eziyet edileceği korkusuyla sinmiş haklarını arayamaz duruma gelmiştir.

CHP Mardin Milletvekili Yılmaz insan haklarına ve Anayasaya aykırı bu uygulamaya son verilmesini istemiştir.

(14 Ocak, Yeni Ortam)